

“คุณธรรม คำจูนไทย”

สวัสดิ์ครับ เพื่อน ๆ ชาว สลค. ทุกท่าน

สาร “ธรรม+อภิบาล” ฉบับนี้ ขอนำเสนอ หัวข้อ “**คุณธรรมคำจูนไทย**” ซึ่งเป็นข้อมูลดี ๆ ที่ได้มาจากผลสรุปของ “โครงการวิจัยคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทย” โดยสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล จึงขอแบ่งปันให้เพื่อน ๆ ชาว สลค. ได้ทราบกันครับ

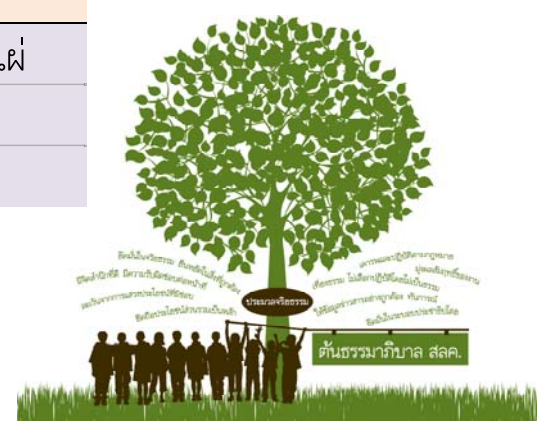
“**คุณธรรมคำจูนไทย**” เป็นแกนหลักที่จำเป็นสำหรับสังคมไทยมี ๑๐ ประการ (ดังรูป) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกันได้โดยมีคุณธรรมด้าน “**ความพอเพียง**” เป็นแกนหลัก ตัวอย่างเช่น หากตั้งให้**ความพอเพียง**เป็นเป้าหมายบุคคลนั้นก็จะต้องลดสิ่งเกินในชีวิตหรือลดความโลภ สิ่งที่จะต้องตามมาโดยอัตโนมัติ ได้แก่ **ความมีวินัย**ที่จะดำเนินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ต้องมี**ความอดทนอดกลั้น**ฝืนความเคยชินที่จะบริโภคตามความโลภ ความอยาก และต้องมี**ความมีสติ**เพื่อให้ไม่เผลอทำผิดวินัยที่ตั้งใจไว้ ต้องมี**ความเพียรพยายาม**ที่จะรักษาการปฏิบัติตามวินัยนั้น ๆ อย่างจริงจัง ขณะเดียวกันการเข้าถึง “**ความพอเพียง**” ทำให้มีความโลภน้อยลง รู้จักที่จะ**เผื่อแผ่แบ่งปัน**เพื่อน ๆ รู้จัก**เสียสละ**ช่วยเหลือคนที่ด้อยโอกาสกว่า ปลูกฝัง**ความเมตตา**และ**กตัญญู**ต่อเพื่อนมนุษย์อื่น

ในทางตรงกันข้ามหากตัวเองไม่มีความพอเพียง ก็ารู้สึกว่าตนเองยังมีปัญหาจากความขาดแคลนอยู่ตลอดเวลา อยากได้ในสิ่งที่ตนเองไม่มี อยากมีเหมือนเพื่อน หรือเหมือนภาพลักษณ์ที่ได้รับจากสื่อ ก็จะไม่เกิดความอยากที่จะ**เสียสละ**เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น **ความเมตตา**และ**ความกตัญญู**ก็จะเกิดขึ้นได้ยาก แต่หากเมื่อมีความพอเพียง ก็จะเกิด**ความซื่อสัตย์**ไม่คิดคดโกงคนอื่น รู้จักที่จะ**ขยันหมั่นเพียร** เพื่อให้พึ่งพาตนเองได้

ประเภทคุณธรรม

คุณธรรมทั้ง ๑๐ ประการนั้น สามารถแบ่งออกตามประเภทของคุณธรรมได้เป็น ๔ ชุด ดังนี้

ประเภทของคุณธรรม	คุณธรรมจริยธรรม
คุณธรรมที่เป็นปัจจัยแรงผลักดัน	๑. ความมีวินัย
	๒. ความอดทนอดกลั้น
	๓. ความขยันหมั่นเพียร
คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง	๔. ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง
	๕. ความรับผิดชอบ
คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง	๖. ความมีสติ
	๗. ความพอเพียง
คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน	๘. ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
	๙. ความกตัญญู กตเวทิตะ
	๑๐. ความเสียสละ

ทฤษฎีที่มีผลในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

(๑) ทฤษฎีการเรียนรู้บนพื้นฐานการทำงานของสมอง (Brain Based Learning Theory: BBL) กล่าวคือ คนเรียนรู้จากการสัมผัส และฝึกฝนด้วยอายตนะ ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ การทำพฤติกรรมใดที่ทำต่อเนื่อง สม่่าเสมอไประยะหนึ่งด้วยการมีส่วนร่วม ได้เห็น ได้ยิน ได้มีส่วนร่วมลงมือทำ เข้าไปสู่ความรู้สึกทบทวน แก่ไข คิววิเคราะห์ จะทำให้การทำพฤติกรรมนั้น ๆ กลายเป็นความเคยชิน เป็นนิสัย เป็นลักษณะของคนในการคิด พูด ทำ อยู่เป็นนิจ ซึ่งเปลี่ยนแปลงได้ยาก

(๒) ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา (Mirror Neuron Theory) เป็นแนวคิดที่บอกว่าคนทำตามสิ่งที่มองเห็น เพราะสมองของคนมีเซลล์กระจกเงาในการเรียนรู้วิถีและการทำตามสิ่งที่เห็น การเรียนรู้จากผู้อื่น เช่น จากสังคม จากสื่อ และจากบุคคลหลากหลายที่ไม่มีสำนึกเรื่องคุณธรรม อาจเป็นการเรียนรู้เรื่องที่ไม่สมควร ในขณะที่เด็กไม่ได้พบเห็น ฟัง สิ่งที่เหมาะสมเพียงพอในการปลูกฝังนิสัยของการพูด คิดดี ทำดี จนเป็นลักษณะดีของตน

ดังนั้น ทั้ง ๒ ทฤษฎีนี้จึงน่าจะเป็นพื้นฐานแนวคิด เป็นหลักคิดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมได้ตระหนักและคำนึงถึงว่า เป็นเรื่องสำคัญในทุก ๆ โอกาส ในการคิด พูด ทำ สิ่งต่าง ๆ

ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

๑. มีต้นแบบที่ดีด้านคุณธรรมจริยธรรม ๒. มีรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผ่านสื่อมวลชน ๓. มีรูปแบบและกระบวนการปลูกฝังที่หลากหลาย ๔. มีการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับหรือประมวลจริยธรรม ๕. ผู้นำองค์กรมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ๖. มีการจัดสภาพแวดล้อมให้ลงมือปฏิบัติได้จริง ๗. การได้รับการสนับสนุนให้กำลังใจในการทำที่ดี ๘. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ๙. การมีประสบการณ์การทำงานเพื่อสังคม	๑๐. การรวมตัวกันของภาคประชาชน ๑๑. มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันของสมาชิกในองค์กร ๑๒. การมีวิสัยทัศน์ ปรัชญา ที่ชัดเจน ๑๓. การให้ความร่วมมือจากทุกฝ่าย ๑๔. บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ฝึกฝน ๑๕. การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเข้าในทุกกิจกรรมและทุกวิถีชีวิต ๑๖. การสร้างกระแสตื่นตัวในการทำที่ดี

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วจะเห็นว่า มีปัจจัยหนึ่งที่เด่นชัดและเป็นปัจจัยร่วมอยู่ในความสำเร็จของการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม คือ **“ผู้นำ”** ผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม และมีความเข้มแข็ง มุ่งมั่นในการนำพาองค์กร สถาบันหรือหน่วยงานให้ก้าวไปบนเส้นทางที่คุณธรรมจริยธรรมเป็นหัวใจสำคัญของทุกสถาบัน

สุดท้ายนี้ ขอนำเสนอกлонซึ่งคุณเรณู มีชนะ จากศูนย์บริการสาธารณสุข ๔๑ คลองเตย ได้ประพันธ์ขึ้นโดยนำหลักคุณธรรมค้ำจุนไทยทั้ง ๑๐ ประการมาประพันธ์ เพื่อให้ง่ายแก่การจดจำ ดังนี้

<p>คุณธรรมนำชีวิตให้มีสุข หนึ่งพอเพียงเพียงพอให้จำกัน สามมีสติรู้ทันหมั่นระลึก ห้ารู้คุณกตัญญูกตเวทิตะ เจ็ดรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม เก้าขยันหมั่นเพียรเข้าด้วยกัน คุณธรรมค้ำจุนไทยสืบประการ ผลที่ได้คือการฝึกเป็นยอดคน</p>	<p>ได้ประยุกต์ร้อยกรองให้จำมัน ส่วนสองนั้นมีวินัยให้ใฝ่ดี สี่ให้ฝึกซื่อตรงเป็นศักดิ์ศรี หกเมตตานี้ดีแท้เพื่อแผ่กัน ส่วนแปดร่วมรับผิดชอบงานสร้างสรรค์ ส่วนสิบนั้นคืออดกลั้นและอดทน ต้องสืบสานปฏิบัติหัดฝึกฝน ในวัฏวนของการสร้างสังคมดี</p>
--	--

สาร **“ธรรม+อภิบาล”** ฉบับหน้าจะมีเรื่องอะไรโปรดติดตามนะคะ

สวัสดีครับ.

